

Beth i'w wneud os credwch fod y penderfyniad ynglŷn â'ch Budd-dal Plant neu Lwfans Gwarcheidwad yn anghywir

Mae'r daflen wybodaeth hon yn rhoi gwybod i chi beth i'w wneud os ydych o'r farn bod penderfyniad ynglŷn â Budd-dal Plant neu Lwfans Gwarcheidwad yn anghywir.

Ailystyriaeth Orfodol

Os ydych o'r farn bod rhywbeth ar eich hysbysiad o benderfyniad yn anghywir, mae gennych, fel arfer, un mis o ddyddiad ein penderfyniad gwreiddiol i ofyn i ni gymryd golwg arall arno.

Rydym yn galw hyn yn 'ailystyriaeth orfodol'. Os ydych yn gofyn i ni wneud hyn, byddwn yn bwrw golwg dros y penderfyniad eto ac yn anfon Hysbysiad o Ailystyriaeth Orfodol atoch i egluro'r hyn yr ydym wedi'i benderfynu. Bydd hwn yn cynnwys yr holl wybodaeth sydd ei hangen arnoch i apelio i dribiwnlys annibynnol os nad ydych yn fodlon ar ein penderfyniad. Byddwn yn gohirio unrhyw gamau i adennill gordaliad wrth i ni gynnal yr ailystyriaeth, neu wrth i'ch apêl gael ei hystyried.

Pryd i ofyn i ni am ailystyriaeth

Bydd yr hysbysiad o benderfyniad y byddwn yn ei anfon atoch yn rhoi gwybod i chi a allwch ofyn i ni ailystyried ein penderfyniad. Gallwch wneud hyn pan fo'r canlynol yn berthnasol:

- rydych o'r farn bod penderfyniad yn anghywir
- nid yw'ch dyfarniad yn ystyried newid yn eich amgylchiadau rydych eisoes wedi rhoi gwybod i ni amdano
- mae'ch dyfarniad wedi ei ostwng neu wedi dod i ben

Pwy all ofyn am ailystyriaeth

Fel arfer yr unigolyn a wnaeth y cais, neu'r person fu'n cael y budd-dal, all ofyn am ailystyriaeth. Gallwch ofyn i ymgynghorydd annibynnol eich helpu. Os ydych yn benodai ac yn hawlio ar ran rhywun arall, gallwch ofyn am ailystyriaeth ar ran y person hwnnw.

Sut i ofyn i ni ailystyried

Gallwch wneud hyn ar bapur neu dros y ffôn. Os byddwch yn gwneud eich cais ar bapur, gwnewch y naill neu'r llall o'r canlynol:

- llenwi ac anfon y ffurflen ailystyriaeth orfodol atodedig atom
- anfon llythyr atom, gan roi gwybod i ni am y canlynol
 - eich enw llawn, dyddiad geni, rhif Yswiriant Gwladol, ac ysgrifennwch 'Ailystyriaeth' ar frig eich llythyr
 - dyddiad y penderfyniad yr hoffech i ni fwrw golwg drosto eto, a beth rydych yn credu sydd o'i le
 - os ydych yn gofyn i ni edrych ar fwy nag un penderfyniad, rhowch ddyddiad pob un ohonynt i ni ynghyd â'ch rhesymau dros anghytuno â phob un

i Cofiwch gynnwys tystiolaeth i ategu'ch cais am ailystyriaeth orfodol.

Anfonwch eich ffurflen ailystyriaeth orfodol wedi'i llenwi, neu lythyr, i'r cyfeiriad sydd ar yr hysbysiad o benderfyniad, neu'r cyfeiriad a ddangosir o dan 'Budd-dal Plant' neu 'Lwfans Gwarcheidwad' yn y golofn dde ar y ffurflen hon.

Dyddiad cau ar gyfer gofyn i ni ailystyried

Mae'n rhaid i chi wneud cais am ailystyriaeth cyn pen mis o ddyddiad ein penderfyniad er mwyn iddo gael ei ystyried. Os gwneir eich cais fwy na mis ar ôl dyddiad ein penderfyniad, mae'n rhaid i chi fod â rheswm da er mwyn egluro pam mae'n hwyr ac mae'n rhaid i chi rannu'r rheswm hwnnw gyda ni.

Help

Pan fyddwch yn cysylltu â ni, bydd angen i chi roi'r manylion canlynol i ni:

- eich enw llawn
- eich rhif Yswiriant Gwladol
- rhif ffôn yn ystod y dydd

Oriau agor y Llinell Gymorth

08:30 - 17:00, Dydd Llun - Dydd Gwener

Budd-dal Plant

Os oes angen rhagor o help arnoch:

- ewch i www.gov.uk/budd-dal-plant
- ffoniwch ein llinell gymorth ar 0300 200 1900
- defnyddiwch Relay UK (os na allwch glywed na siarad dros y ffôn): 18001 ac yna 0300 200 1900
- ysgrifennwch atom yn y cyfeiriad canlyno:
Swyddfa Budd-dal Plant
Gwasanaeth Cwsmeriaid Cymraeg
CTHEF
HMRC
BX9 1ST

i Does dim rhaid i chi gynnwys enw stryd, tref na blwch Swyddfa'r Post

Lwfans Gwarcheidwad

Os oes angen rhagor o help arnoch:

- ewch i www.gov.uk/lwfans-gwarcheidwad
- ffoniwch ein llinell gymorth ar 0300 200 1900
- defnyddiwch Relay UK (os na allwch glywed na siarad dros y ffôn): 18001 ac yna 0300 200 1900
- ysgrifennwch atom yn y cyfeiriad canlynol:
Swyddfa Budd-dal Plant
Gwasanaeth Cwsmeriaid Cymraeg
CTHEF
HMRC
BX9 1ST

i Does dim rhaid i chi gynnwys enw stryd, tref na blwch Swyddfa'r Post.

Mae'n bosibl y byddwn yn gwrthod cais hwyr, ond byddwn yn esbonio pam ac yn rhoi gwybod i chi am yr hyn i'w wneud nesaf. Ni allwn dderbyn cais i ailystyried 13 mis neu fwy o ddyddiad ein penderfyniad.

Os byddwn yn gwneud camgymeriad

Gallwn newid penderfyniadau anghywir y tu allan i'r terfynau amser arferol mewn rhai achosion, ond dim ond os ydym yn gwneud camgymeriad ac nid ydych yn cyfrannu tuag at y camgymeriad hwnnw. Rydym yn galw hyn yn 'wall swyddogol'.

Yr hyn sy'n digwydd nesaf

Byddwn yn edrych ar y penderfyniad eto ac yn ysgrifennu atoch i esbonio'r hyn yr ydym wedi penderfynu, gan gynnwys unrhyw newidiadau yr ydym wedi'u gwneud. Os ydych yn fodlon ar y penderfyniad, ni fydd angen i chi wneud unrhyw beth arall.

Os byddwch yn dal i anghytuno â'n penderfyniad, bydd angen i chi apelio'n uniongyrchol i dribiwnlys annibynnol. Mae'r Hysbysiad o Ailystyriaeth Orfodol yn esbonio sut i wneud hyn.

Mae'r tribiwnlys dan ofal Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EF (Cymru, Lloegr a'r Alban) neu'r Gwasanaeth Apeliadau (Gogledd Iwerddon).

I gael rhagor o wybodaeth, ewch i

🔗 www.gov.uk/government/organisations/hm-courts-and-tribunals-service.cy (Cymru, Lloegr a'r Alban)

🔗 www.nidirect.gov.uk/appeal-benefits-decision (Gogledd Iwerddon)

Os bydd eich amgylchiadau'n newid

🔗 Os oes unrhyw beth yn newid a allai effeithio ar eich taliadau, mae'n rhaid i chi roi gwybod i ni ar unwaith, ewch i www.gov.uk/rhoi-gwybod-am-newidiadau-budd-dal-plant

Sut yr ydym yn defnyddio'ch gwybodaeth

Mae Cyllid a Thollau EF yn Rheolwr Data o dan Ddeddf Diogelu Data 2018 a'r Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol.

Rydym yn cadw gwybodaeth at y dibenion a bennir yn ein hysbysiad i'r Comisiynydd Gwybodaeth, gan gynnwys asesu a chasglu trethi a thollau, talu budd-daliadau ac atal a chanfod troseddau, a gallwn ddefnyddio'r wybodaeth hon at unrhyw un o'r dibenion hynny.

Mae'n bosibl y cawn wybodaeth amdanoch gan eraill, neu efallai y byddwn yn rhoi gwybodaeth iddynt. Os gwnawn hynny, bydd yn unol â'r hyn y mae'r gyfraith yn ei ganiatáu yn unig, a hynny er mwyn:

- gwirio cywirdeb gwybodaeth
- atal neu ganfod troseddau
- diogelu arian cyhoeddus

Efallai y byddwn yn cymharu gwybodaeth a gawn amdanoch â'r hyn sydd eisoes yn ein cofnodion. Gall hyn gynnwys gwybodaeth a roddwyd gennych chi, yn ogystal â chan eraill, megis asiantaethau neu adrannau eraill o'r llywodraeth ac awdurdodau treth a thollau tramor.

Ni fyddwn yn rhoi gwybodaeth i unrhyw un y tu allan i Gyllid a Thollau EF, oni bai bod y gyfraith yn caniatáu i ni wneud hynny.

🔗 Mae rhagor o wybodaeth i'w chael yn www.gov.uk/data-protection

Eich hawliau a'ch ymrwymadau

Mae Siarter CThEF yn egluro'r hyn y gallwch ei ddisgwyl gennym ni, a'r hyn a ddisgwyliwn gennych chi.

🔗 I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk/government/publications/hmrc-charter.cy

Cyngor annibynnol

Gallwch gael help a chyngor annibynnol rhad ac am ddim gan nifer o wahanol sefydliadau.

Cyngor Ar Bopeth

🔗 Ar gyfer Cymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon, ewch i www.citizensadvice.org.uk/cymraeg/

🔗 Ar gyfer Yr Alban, ewch i www.cas.org.uk

Civil Legal Advice - llinell gyngor genedlaethol ar gyfer Cymru a Lloegr

🔗 www.gov.uk/civil-legal-advice

- ffoniwch 0345 345 4345
- defnyddiwch Relay UK (os na allwch glywed na siarad dros y ffôn): 18001 ac yna 0345 345 4345

Mae gan rai o'r sefydliadau uchod swyddfeydd lleol hefyd sydd wedi eu rhestru:

- yn yr adran fusnes o'r 'Llyfr Ffôn'
- yn y 'Yellow Pages'
- yn y llyfrgell

Gallwch hefyd gael cyngor gan:

- eich undeb llafur
- cyfreithiwr neu gyfrifydd (ond efallai y bydd angen i chi dalu am hyn)

Yr Iaith Gymraeg

Ffoniwch 0300 200 1900 i gael fersiynau Cymraeg o ffurflenni a chanllawiau.

Cwynion

🔗 Mae gwybodaeth am ein gweithdrefn gwyno i'w chael yn www.gov.uk/cwyno-am-cthem

Mae gennym ystod o wasanaethau ar gyfer pobl ag anabledd. Mae'r rhain yn cynnwys arweiniad mewn Braille, ar sain ac mewn print bras. Mae'r rhan fwyaf o'n ffurflenni hefyd ar gael mewn print bras. Cysylltwch â Gwasanaeth Cwsmeriaid Cymraeg CThEF am ragor o wybodaeth.

Arweiniad yn unig yw'r nodiadau hyn sy'n adlewyrchu'r sefyllfa ar adeg eu hysgrifennu. Nid ydynt yn effeithio ar unrhyw hawl i apelio.

CDIO CEPO

Ebrill 2025 © Hawlfraint y Goron 2025

Llenwch y ffurflen hon os ydych am i ni edrych ar ein penderfyniad Budd-dal Plant neu Lwfans Gwarcheidwad eto.

Amdanoch chi

1 Enw llawn

Teitl - nodwch Mr, Mrs, Miss, Ms neu deitl arall

Enw

Enw olaf neu enw teuluol

2 Cyfeiriad

Cod post

3 Eich rhif ffôn symudol neu linell dir, os nad oes gennych ffôn symudol

Efallai y byddwn yn cysylltu â chi ynghylch eich hawliad. Mae'n bosibl na fydd ein rhif yn

Beth yw'r diwrnod a'r amser gorau i ni eich ffonio, o ddydd Llun i ddydd Gwener, 8am tan 4pm?

Diwrnod

Amser

4 Dyddiad geni

D	D	M	M	B	B	B	B
---	---	---	---	---	---	---	---

5 Rhif Yswiriant Gwladol

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Ynglŷn â'ch ailystyriaeth

6 Pa fudd-dal y mae'ch ailystyriaeth yn ymwneud ag ef?

Rhowch 'X' mewn 1 blwch yn unig

Budd-dal plant

☐

Lwfans Gwarcheidwad

☐

Ynglŷn â'r ailystyriaeth o'ch penderfyniad parhad

7 A oes gennych gynrychiolydd sy'n eich helpu gyda'r cais hwn, fel perthynas neu Gyngor ar Bopeth?

Na

☐

Os 'Na', ewch i gwestiwn 10

lawnd

☐

Os 'lawnd', atebwch y cwestiynau canlynol

Ei enw llawn

Enw cyntaf

Enw olaf

Ei gyfeiriad

Cod post

Llofnodwch yma i awdurdod'r person hwn i weithredu ar eich rhan

Dim ond ar gyfer y cais hwn am ailystyriaeth y mae'r awdurdod hwn i weithredu ar eich rhan yn ddilys.

8 Beth yw dyddiad y penderfyniad yr ydych am i ni edrych arno o'r newydd?

Dyma'r dyddiad sydd ar yr hysbysiad o benderfyniad y gwnaethom ei anfon atoch.

D	D	M	M	B	B	B	B
---	---	---	---	---	---	---	---

9 A ydych chi neu'ch partner (os oes un gennych) hefyd wedi gofyn i ni edrych ar benderfyniad ar gredydau treth eto?

Rydym yn defnyddio 'partner' wrth gyfeirio at berson yr ydych:

- yn briod ag ef
- mewn partneriaeth sifil ag ef
- yn byw gydag ef fel petaech yn briod neu mewn partneriaeth sifil

Na

☐

lawnd

☐

Os 'lawnd', ar ba ddyddiad gwnaethoch chi ofyn am ailystyriaeth o gredydau treth?

D	D	M	M	B	B	B	B
---	---	---	---	---	---	---	---

10 A ydych yn anfon y ffurflen hon yn hwyrach na mis o ddyddiad yr hysbysiad o benderfyniad?

Na

☐

Os 'Na', llenwch flwch 2 ar y dudalen nesaf

lawnd

☐

Os 'lawnd', llenwch flychau 1 a 2 ar y dudalen nesaf

Gwneud cais am ailystyriaeth orfodol

Defnyddiwch y lle gwag isod i roi gwybod i ni pam yr ydych yn anghytuno â'r penderfyniad. Cofiwch:

- rhoi gwybod pam yr ydych o'r farn bod y penderfyniad yn anghywir - os ydych yn credu bod yr wybodaeth sydd gennym yn anghywir, rhowch wybod i ni beth y credwch yw'r wybodaeth gywir
- os ydych yn gofyn i ni edrych ar fwy nag un penderfyniad eto, rhowch ddyddiad pob un ohonynt i ni, ynghyd â'ch rhesymau dros anghytuno â phob un
- os ydych yn gofyn am ailystyriaeth yn hwyrach na mis o ddyddiad ein penderfyniad, rhowch wybod pam yr oedd eich cais wedi'i ohirio
- os oes angen mwy o le arnoch, defnyddiwch ddalen arall o bapur - rhowch eich enw, rhif Yswiriant Gwladol, ac ysgrifennwch 'Ailystyriaeth' ar frig unrhyw ddalenni papur ychwanegol
- mae'n rhaid i chi gynnwys tystiolaeth i ategu'ch cais am ailystyriaeth orfodol - os na wnewch hynny, mae'n bosibl na fydd ein penderfyniad yn newid

1 Pam mae fy nghais yn hwyrach na mis o ddyddiad yr hysbysiad o benderfyniad yr wyf yn anghytuno ag ef

2 Pam nad wyf yn cytuno â'r penderfyniad

Datganiad

Rwyf yn datgan bod yr wybodaeth a roddwyd gennyf ar y ffurflen hon yn gywir ac yn gyflawn. Os oes rhywun wedi ei benodi'n swyddogol i weithredu ar eich rhan (penodai), dylai lofnodi isod ar eich rhan.

Cofiwch, dim ond ar gyfer y cais hwn am ailystyriaeth y mae'r awdurdod hwn i weithredu ar eich rhan yn ddilys. Os ydych am i rywun eich helpu chi (cyfryngwr) gyda'ch materion Lwfans Gwarcheidwad a/neu'ch Budd-dal Plant, bydd yn rhaid i chi wneud y naill neu'r llall o'r canlynol:

 mynd i GOV.UK i lenwi a dychwelyd ffurflen CH105 'Enwebu i rywun arall weithredu ar eich rhan'

- gofyn am CH105 drwy ysgrifennu atom yn y cyfeiriad ar dudalen 1

Llofnod

Dyddiad

DDMMBBBB

Yr hyn i'w wneud nawr

Gwnewch yn siŵr eich bod wedi ateb y cwestiynau perthnasol ar y ffurflen hon a'i llofnodi. Ar ôl ei llenwi, anfonwch y ffurflen i'r cyfeiriad sydd ar frig yr hysbysiad o benderfyniad.

Cofiwch, os yw'ch cais am ailystyriaeth y tu allan i'r terfyn amser o un mis, llenwch flwch 1 uchod. Os na wnewch hyn, mae'n bosibl y bydd oedi i'ch cais.

At ddefnydd CThEF

Dyddiad

DDMMBBBB